כשם שנדרי שגגות מותרים כן שבועות כו' · תימה דתני כתיבא בדלא כתיבא שבועה כתיבא מדדרשינן לעיל (ד' כו:) האדם בשבועה פרט לאנוס ויש לומר משום דהתם דנדרי שגגות משנה היא בפ' ארבעה נדרים (ל' הה:) אבל גבי שבועה לא תנן בשום דוכתא ול"ל ונראה:

בנדרים (שם) דקאמר שבועות שגגות היכי דמי כדרב כהנא ורב אסי אמאי לא מפרש דומיא דתנן גבי נדר כנון דאמר שבועה שלא אוכל פירות הללו אם אכלתי ונזכר שאכל או אם אוכל ונזכר ואכל ועוד דבהיא דרב כהנא ורב אסי לא שייך לשון מותרין דכבר יצא לו שבועת שקר ועוד תימה דלקמן בפרק שבועות הנדות (ד' לא:) דדחיק לאקשויי דקאמר לימא תניא לדרב כהנא ורב אסי אמאי לא דייק מההיא דנדרים דשרי נדרי שגגות דאינהו גופייהו לא יליפי אלא משבועה וגרלה דבנדרים ודאי המ"ל שבועות שגגות דומיא דתנא גבי נדרים אלא ניחא לאקשויי מעשה ורבותא דאפילו עוכר על שבועתו בשעה שמוציא שבועה מפיו פטור והשתא לא מצי למידק מההיא מתני' דנדרים תניא לדרב כהנא ורב אסי דלמא מתני' דוקא כשאינו עוכר על שבועתו לאלתר דומיא דתנא גבי נדר ואם תאמר ונדרים היכי יליפינן משבועה מה לשבועה שכן אין חלה על דבר מצוה כדבר הרשות ואלו פירכא היא כדפרישית לעיל (ד' כה: ד"ה מה) דבענין שאין שבועה חלה על דבר מצוה כיולא בו בנדר תליגו בדבר הרשות ליט חל: **שבועה** שלא אוכל תאנים וענבים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים כו' · זו היא גי' הקונטרס וכספרים היה כתוב איפכא שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים וגרלה דמחקה בקונטרס משום דקשיא ליה דאי תאנים וענבים כל חד וחד לחודיה קאמר לא הוו ענבים חני שיעור ואי בשניהם כבת אחת אין השבועה שניה חלה כלל מידי דהוה אמשע ו' דאי תאנים לא אכיל תאנים וענבים אמי לא אכיל והוי כבר מושבע ביה "תחטא בשגגה" (ויקרא ה) : **זו בשגגת עלמה וכזדון תכירתה כו'** ועומד **חייב** · כשאכל רלשונה היה שכוח שנשבע עליה אם יאכל תכירתה ונגבי שבועה דידה לא קרינא ביה "האדם בשבועה" וכשאכל שניה אלא בשגגת עלמה שנשבע עליה אבל זכור הוא שנשבע על רלשונה ובאכילה שניה תלאה, חייב קרבן על השניה שהרי חלה שבועתו עליו מתחלתה וכשאכלה עובר על שבועתו* שוגג, אבל מלקות הרלשונה לא שהרי מתחלה לא חלה עליו שבועה הלכך לא לקי, ולא קרינא ביה "אין שב מידיעתו" אבל שניה לפטורו מקרבן משום עבריין לעבור על השבועה שהרי אין מזיד** זה עבירה: **שתיהן בשוגג** · שאם אכל תאנים ולא קרינא ביה "האדם בשבועה": **לשניה מיחייב** · דהרלשונה ודאי היא: **הרלשונה** · והתרו באכילתה אמת אכל תכירתה ותחייב על זו למפרע הרלשונה שפקע היא זו: **הרי הנן כמי שניגה** · כדרבא שהרלשונה שבועה בדבר אחר ונעקר שבועתו ואכל בדבר בטל, ומותר באותו דבר: "קונם עלי אם אכלתי היום" ונעקר שבועתו ואכל ואתה מוקל באותו דבר הייתי דרבא שלרבא שיהא זכר לדבר בשעת קונם אתמלי: **ותני עלה כשם שנדרי שגגות מותרין כו'** · והייתי כדרבא ולא יתכן לפרש קונם שאני אוכל תאנים זה שאלה דבר אחר באכילה זו כדפרישית **אלא מפרשת** "קונם שאני אוכל"-קונם עלי אכילה ונעקר ואכל ואתה מאי "מותר" איכא למימר דקתני ארבעה נדרים **הנתרכ** לשון פטור': שבועות שגגות היכי דמי לא גרסינן דהתם אם אכלתי מיפרשא בנדרים כדרב כהנא ורב אסי ואם אוכל בהדיא היא אחיא כרבא: טיפא ואבימי בני ירחבה דפומבדיתא' היו: **אינו חייב אלא אחת** · לומר שזו שבועה על שבועה: **הרי יצאה שבועה** · משנשבע הרלשונה יצאה לשקר מפיו והלכה לה והשניה שבועה אחרת היא לעמוד ואין לך לפטורו בשבועה **לשקר** · משום "אין שבועה חלה על שבועה" אלא בשבועה אחרת לבטל שבועתו ואכל בדבר אחר ואתה מוקל באותו דבר הייתי דרבא שלרבא: **שלא אוכל תשע ועשר** · שתי שבועות היו: שבועה שלא אוכל תשע תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל עשר תאנים ואכל עשר תאנים בהעלם אחד מהו לומר אין השבועה אחרונה בכלל שבועה ראשונה ואין זו שבועה חל על שבועה: **לישתבשם** · דשבועה על שבועה היא שהנשבע שלא יאכל תשע נשבע על עשר דכל כמה דלא אכיל תשע לא אתי לכלל עשר: **אינו חייב אלא אחת** · לומר שבועה תשע בכלל עשר לפי שיש בכלל עשר תשע: **כל תשע מיפקי אכיל** · ולא נאמרו עליו תשע בראשונה וכי אכיל תשע מיחייב משום שבועה אחרונה וכשהשלימן לעשר עבר על הראשונה: **זימנין דמשכחת לה דשיפא** · דשבועה שלא אוכל עשר ותשע ואכל עשר דאיכא חייב אלא אחת: **כדמר** · רבה, דאמר מר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים יחד ביום אחד, אבל תאנים לחודייהו אוכל וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים ואי הוה אוכל תאנים וענבים ביום אחד היה מיחייב תרתי דכי אכל תאנים מיחייב משבועה בתרא וכי הדר משלים לה בענבים מיחייב לקמייתא: ואכל

צא א ב מיי' פ"ד מהל' שבועות הל' מז ז ולמיון כל"י :

צב ג מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הל' ד :

צג ד מיי' פ"ד מהל' שבועות הל' יט סמג לאוין רמח טוש"ע יד סי' רלט סעיף יז :

צד ה מיי' שם הל' יט סמג שם טוש"ע שם :

צה ו מיי' כל"מ שם הל' יח :

צו ז ח מיי' שם הל' יט ולמיון כל"י :

צז ט מיי' פ"ד מהל' מדיס הל' ג ג סמג לאוין רמג טוש"ע יד סי' רלב סעיף ג :

צח י טוש"ע שם ס"ז :

צט כ מיי' פ"ג מהל' שבועות הלכה ו סמג לאוין רמח טוש"ע יד סי' רלט סעיף ג :

ק ל טוש"ע שם סי' רלח סעי' כב :

קא מ מיי' שם פ"ד הלכה יב סמג שם טוש"ע יד סי' רלח סעי' יב :

קב נ מיי' שם הלכה יג טוש"ע שם סעי' יג :

קג ס מיי' שם הל' יד :

נוסחא

(יא) תלאן זו בזו

נוסחא/מפנה

ל' תוספות ד"ה אמר ר' אבא אחין דינין ובעיר מלה ובעיר מלה

תוספות ד"ה אמר ר' אבא

רבינו חננאל

בשונג פטור שתיהן במזיד אכלה לתנאיה שהיא השניה שאמר בה אם אוכל זו והדר אכל לזו שאמר בה שבועה שלא אוכל חייב מלקות. פי' הראשונה היא האיסור שעליה נשבע שלא לאוכלה השתא אי אכלה לאיסוריה שהתרו בו בשעה שבא לאכלה אל תאכל אותה שאם תאכל עוד האחרת תלקה וחזר ואכל השניה זו התראת ספק: באנו למחלוקת ר' יוחנן ור' שמעון בן לקיש למ"ד התראת ספק כו': תלאן זו בזו. כגון דאמר שבועה שלא אוכל זו ושלא אוכל זו אם אוכל זו ואכל (יא) בשגגת חברתה ובזדון עצמה (יב) בזדון עצמה ובשגגת חברתה חייבי שנמצאת אכילתו בשתיהן בזדון עצמן אבל (יב) בשגגת עצמה ובזדון חברתה (יג) בשגגת עצמה וחברתה פטור שנמצאת אכילתו בשגגת עצמן וכ"ש אם אכלן לשתיהן בשונג שפטור. שתיהן במזיד אראשונה דהיא התראת ספק באנו למחלוקת ר"י ור"ל אשונה ודאי חייב מלקות דהיא התראת ודאי היא ופשוטה היא אלא משום שיש מעות בנסתאות הרצרכנו לכתבה: אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא נדרי שגגות כיצד אמר קונם אם אכלתי ואם שתיתי ונזכר שאכל ושתה שאיני אוכל ושאיני אוכל ושתה ושכח ואכלו שתה [מותר]. ותני עלה כשם שנדרי שגגות מותרין כך שבועות שגגות מותרות · היכי דמי שבועות שגגות לאו כהאי גוונא ש"מ: איפא תני שבועות בי רבה שאליה אבימי אחוה אמר שבועה שלא אכלתי [ולא אכלתי] חייב על כל אחת ואחת. הדר בעא מיניה שבועה שלא אוכל תשע · אכל עשר מהו · א"ל חייב על כל אחת ואחת · א"ל אישתבשת] השתא תמניא לא אכיל תשע ועשר מצי אכיל כיון דמן השמינית נאסרו הויא להו התשיעית והעשירית אסורות שאי אפשר לו לאוכלן אלא באיסור · שהרי לא יתכן לוכל תשיעית אלא אחרי [השמינית והעשירית אחרי] התשיעית · הלכך נאסר בטולן משבועת השמינית ואין איסור חל על איסור · הדר בעא מיניה שבועה שלא אכל עשר תשע שבועה מהו · א"ל אינו חייב אלא אחת · א"ל אישתבשת שהרי כשנשבע בעשר בתשע מותר היה כו' · הלכך שבועה חלה עליו על כל אחת ואחת : אמר אביי זימנין דמשכחת לה להא דאיפא כדרבה דאמר שבועה שלא אוכל תאנים וחזר (ואכל) [ואמר שבועה שלא אוכל] תאנים וענבים ואכל

שתיהן במזיד אכלה לתנאיה והדר אכלה לאיסוריה מיחייב, אכלה לאיסוריה והדר אכלה לתנאיה = פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש: למ"ד *התראת ספק שמה התראה חייב למ"ד לאו שמה התראה פטור; תלאן זו בזו: לא אוכל זו אם אוכל זו אם אוכל זו" ואכל זו בזדון עצמה ובשגגת חבירתה וזו בזדון עצמה ובשגגת חבירתה פטור, זו בשגגת עצמה ובזדון חבירתה וזו בשגגת עצמה ובזדון חבירתה חייב, שתיהן בשונג פטור, שתיהן במזיד - אשניה מיחייב ראשונה פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא *(ארבעה נדרים התירו חכמים נדרי זרוזין נדרי הבאי נדרי שגגות נדרי אונסין) *נדרי שגגות כיצד קונם אם אכלתי ואם שתיתי" ונזכר שאכל ושתה, *שאיני אוכל שאיני אוכל ושתה ושכח ואכלו שתה מותר ותני עלה כשם שנדרי שגגות מותרין כך שבועות שגגות מותרות (שבועות שגגות ה"ד לאו כי האי גוונא שמע מינה) איפא *תני שבועות בי רבה, פגע ביה אבימי אחוה אמר ליה "שבועה שלא אכלתי, שבועה שלא אכלתי" מהו אינו חייב אלא אחת א"ל *אישתבשת הרי יצאה שבועה לשקר, "שבועה שלא אוכל תשע ועשר" מהו (ג) חייב על כל אחת ואחת אמר ליה אישתבשת אי תשע לא אכיל עשר לא אכיל "שבועה שלא אוכל עשר ותשע מהו (ג) אינו חייב אלא אחת אמר ליה אישתבשת עשר הוא דלא אכיל הא תשע מידא אכיל, אמר אביי זימנין דמשכחת לה להא דעיפא כדמר *דאמר רבה שבועה שלא אוכל תאנים וענבים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים ואכל

שפיכן כמזיד אכליה נמנאיה והדר אכליה נאיסוריה מיחייב מלקות שהרי באכילה ראשונה זכר היה שבועתו וחלה השבועה עליו לאסור בשניה וכשאכל שניה התרה בו התראת ודאי "אל תאכל שהרי *נשבעת עליה **אכליה נאיסוריה והדר אכליה נתנאיה פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש** · דאפילו בהתראת ספק בפ' קמא (דף ג:) והאי נמי התראת ספק דהתראה נשבעת אכילת איסור בעינן ואין כאן אלא התראת ספק (אל תאכלנה) שמא תאכל את השניה ונמצאת עובר על ז' למפרע ואם התרו בו בשעת אכילת השניה: אל תאכל שהרי אתה עובר על הראשונה למפרע" ואם שהתראת ואלו היא אינה מלקות שאין התראה כתרתי: **זו בזו** · שתיהן כדמפרש ואזיל שמאלו שתיהן איסור ושתיהן תנאי: הכי גרסינן לאכל זו בזדון עלמה ובשגגת חבירתה וזו בזדון עלמה ובשגגת חבירתה פטור, זו בשגגת עלמה ובזדון חבירתה חייב, שתיהן בשונג פטור, שתיהן במזיד - אשניה מיחייב ראשונה פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא *(ארבעה נדרים התירו חכמים נדרי זרוזין נדרי הבאי נדרי שגגות נדרי אונסין) *נדרי שגגות כיצד קונם אם אכלתי ואם שתיתי" ונזכר שאכל ושתה, *שאיני אוכל שאיני אוכל ושתה ושכח ואכלו שתה מותר ותני עלה כשם שנדרי שגגות מותרין כך שבועות שגגות מותרות (שבועות שגגות ה"ד לאו כי האי גוונא שמע מינה) איפא *תני שבועות בי רבה, פגע ביה אבימי אחוה אמר ליה "שבועה שלא אכלתי, שבועה שלא אכלתי" מהו אינו חייב אלא אחת א"ל *אישתבשת הרי יצאה שבועה לשקר, "שבועה שלא אוכל תשע ועשר" מהו (ג) חייב על כל אחת ואחת אמר ליה אישתבשת אי תשע לא אכיל עשר לא אכיל "שבועה שלא אוכל עשר ותשע מהו (ג) אינו חייב אלא אחת אמר ליה אישתבשת עשר הוא דלא אכיל הא תשע מידא אכיל, אמר אביי זימנין דמשכחת לה להא דעיפא כדמר *דאמר רבה שבועה שלא אוכל תאנים וענבים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים ואכל

זו בשגגת עלמה וכזדון חבירתה כו' חייב · כשאכל רלשונה היה שכוח שנשבע עליה אם יאכל חבירתה ונגבי שבועה דידה לא קרינא ביה "האדם בשבועה" וכשאכל שניה אלא בשגגת עלמה שנשבע עליה לבל זכור הוא שנשבע על רלשונה ובאכילה שניה תלאה, חייב קרבן על השניה שהרי חלה שבועתו עליו מתחלתה וכשאכלה עובר על שבועתו* שוגג, אבל מלקות הרלשונה לא שהרי מתחלה לא חלה עליו שבועה הלכך לא לקי, ולא קרינא ביה "אין שב מידיעתו" אבל שניה לפטורו מקרבן משום עבריין לעבור על השבועה שהרי אין מזיד** זה עבירה: **שתיהן בשונג** · שאם אכל תאנים ואם אכלן לשתיהן בשונג שפטור. שתיהן במזיד אראשונה דהיא התראת ספק באנו למחלוקת ר"י ור"ל אשונה ודאי חייב מלקות דהיא התראת ודאי היא ופשוטה היא אלא משום שיש מעות בנסתאות הרצרכנו לכתבה: אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא נדרי שגגות כיצד אמר קונם אם אכלתי ואם שתיתי ונזכר שאכל ושתה שאיני אוכל ושאיני אוכל ושתה ושכח ואכלו שתה [מותר]. ותני עלה כשם שנדרי שגגות מותרין כך שבועות שגגות מותרות · היכי דמי שבועות שגגות לאו כהאי גוונא ש"מ: איפא תני שבועות בי רבה שאליה אבימי אחוה אמר שבועה שלא אכלתי [ולא אכלתי] חייב על כל אחת ואחת. הדר בעא מיניה שבועה שלא אוכל תשע · אכל עשר מהו · א"ל חייב על כל אחת ואחת · א"ל אישתבשת] השתא תמניא לא אכיל תשע ועשר מצי אכיל כיון דמן השמינית נאסרו הויא להו התשיעית והעשירית אסורות שאי אפשר לו לאוכלן אלא באיסור · שהרי לא יתכן לוכל תשיעית אלא אחרי [השמינית והעשירית אחרי] התשיעית · הלכך נאסר בטולן משבועת השמינית ואין איסור חל על איסור · הדר בעא מיניה שבועה שלא אכל עשר תשע שבועה מהו · א"ל אינו חייב אלא אחת · א"ל אישתבשת שהרי כשנשבע בעשר בתשע מותר היה כו' · הלכך שבועה חלה עליו על כל אחת ואחת : אמר אביי זימנין דמשכחת לה להא דאיפא כדרבה דאמר שבועה שלא אוכל תאנים וחזר (ואכל) [ואמר שבועה שלא אוכל] תאנים וענבים ואכל

*שבועה שאכל את הנעשה בו' שבועה שאכל את הנעשה בו' ולא עבר

**אין מזיד זה עבירה: אבל אם אכל תאנים ואם אכלן לשתיהן בשונג פטור. אבל אם אכל תאנים ואם אכלן לשתיהן בשונג שפ